

УДК 336.71

Галина Забчук (Україна)

JEL classification: E50, E52, E59

Галина ЗАБЧУК

кандидат економічних наук,
доцент кафедри банківської справи,
Тернопільський національний економічний
університет, Україна
E-mail: halynakv@gmail.com

© Галина Забчук, 2019

Отримано: 21.05.2019 р.
Прорецензовано: 28.05.2019 р.
Рекомендовано до друку: 12.06.2019 р.
Опубліковано: 26.06.2019 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

ПОСТКРИЗОВЕ ВІДНОВЛЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Анотація

Вступ. Банківська система України під впливом дії деіндустріалізації національної економіки, зростання її відкритості та залежності від розвитку світових сировинних ринків, а також у зв'язку із відсутністю об'єктивного законодавства і судочинства досить часто піддається впливу негативних зовнішніх і внутрішніх шоків, що призводить до виникнення затяжних криз. У статті проаналізовано теоретичні аспекти ефективності банківської системи, обґрунтовано основні причини зниження ефективності банківської системи України в умовах економічної кризи, а також розглянуто перспективні напрями вирішення проблематики посткризового відновлення ефективності вітчизняної банківської системи.

Мета. Метою статті є дослідження теоретичних особливостей ефективності банківської системи, причин погіршення ефективності банківської системи України, а також формування практичних пропозицій щодо її посткризового відновлення.

Метод (методологія). Використано методи ретроспективного аналізу при дослідженні основних причин зниження ефективності банківської системи України; методи аналогій і порівняння для обґрунтування тенденцій зміни показників банківської системи та макроекономіки; методи статистичного аналізу для аналізу числових рядів показників валютного курсу, платіжного балансу, операційної ефективності банківської системи; методи синтезу та систематизації при формуванні пропозицій щодо підвищення ефективності вітчизняної банківської системи.

Результати. Обґрунтовано теоретичну сутність поняття «ефективність банківської системи»; виокремлено та обґрунтовано ключові причини зниження ефективності банківської системи України в умовах кризи. Розроблено низку пропозицій щодо посткризового відновлення ефективності вітчизняної банківської системи шляхом створення госпітального банку, оптимізації відсоткової політики та механізму рефінансування Національного банку України.

Забчук Г. Посткризове відновлення ефективності банківської системи України. *Економічний аналіз*. Тернопіль. 2019. Том 29. № 2. С. 24-32.

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2019.02.024>

Ключові слова: банківської системи; економічна ефективність; імпортозалежність; платіжного балансу; тіньова економіка; політична нестабільність.

UDC 336.71

JEL classification: E50, E52, E59

Halyna ZABCHUK

*PhD in Economics,
Associate Professor,
Department of Banking,
Ternopil National Economic University, Ukraine*
E-mail: halynakv@gmail.com

© Halyna Zabchuk, 2019

Received: 24.05.2019
Revised: 31.05.2019
Accepted: 12.06.2019
Online publication date: 26.06.2019

This is an Open Access article, distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 license, which permits unrestricted re-use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

Halyna Zabchuk (Ukraine)

POST-CRISIS RESUMPTION OF EFFICIENCY OF THE BANKING SYSTEM IN UKRAINE

Abstract

Introduction. Being influenced by deindustrialization of the national economy, the growth of its openness and dependence on development of the global commodity markets, as well the absence of relevant legislation and fair judiciary, the banking system of Ukraine is usually affected by negative external and internal shocks. Such situation leads to the emergence of protracted crises.

The article analyses theoretical aspects of efficiency of a banking system, substantiates the main reasons of a decrease of efficiency of the banking system in Ukraine under conditions of the economic crisis, and considers prospective directions for solving problems concerned with the post-crisis resumption of efficiency of the domestic banking system.

Purpose. The article's purpose is to examine theoretical peculiarities of efficiency of a banking system, reasons of deterioration of efficiency of the banking system in Ukraine, and to form practical recommendations regarding post-crisis resumption of this system.

Method (methodology). The author applies the following methods: methods of retrospective analysis in researching the main reasons, which have led to a decrease of efficiency of the banking system of Ukraine; methods of analogy and comparison for substantiating tendencies of changes in indicators of the banking system and macroeconomics; methods of statistical analysis for analysing number series of indicators of an exchange rate, the balance of payments, operative efficiency of the banking system; methods of synthesis and systematization in forming recommendations regarding enhancing efficiency of the domestic banking system.

Results. The author substantiates the theoretical essence of a notion of banking system efficiency; indicates and substantiates pivotal reasons for a decrease of efficiency of the banking system of Ukraine during the crisis. The author has developed a set of recommendations regarding post-crisis resumption of efficiency of the domestic banking system through the foundation of a hospital bank, as well as optimization of the interest rate policy and mechanism for refinancing the National Bank of Ukraine.

Zabchuk, H. (2019). Post-crisis resumption of efficiency of the banking system in Ukraine. *Economic analysis*, 29 (2), 24-32.

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2019.02.024>

Keywords: banking system; economic efficiency; import dependence; balance of payments; shadow economy; political instability.

Вступ

Банківська система України через деіндустріалізацію національної економіки, зростання її відкритості та залежності від розвитку світових сировинних ринків, а також у зв'язку із відсутністю об'єктивного законодавства і судочинства досить часто піддається впливу негативних зовнішніх і внутрішніх шоків, що призводить до виникнення затяжних криз. Не стала винятком й остання економічна криза 2014-2017 рр., причинами якої, попри військовий конфлікт з Російською Федерацією, були імпортозалежність, практична відсутність внутрішнього ринку, високий рівень тіньової економіки та тіньового валютного ринку, доларизація кредитних і депозитних портфелів банків, політична нестабільність та прорахунки в грошово-кредитній політиці і в управлінні державою загалом. Перелічені

www.econa.org.ua

причини мали суттєвий вплив на ефективність банківської системи України, дослідження і розуміння якої на сьогодні є надзвичайно актуальними в контексті побудови стратегії і тактики подолання наслідків економічної кризи для національної економіки загалом.

Проблематиці ефективності банківської системи присвятили свої праці широке коло вітчизняних вчених: Гриценко А. А., Гуляєва Л. П., Дзюблюк О. В., Кузнєцова А. Я., Маслак Н. Г., Пантелєєва Н. М., Шараєвський Д. В., Шаров О. І., однак більшість з них ефективність банківської системи пояснюють через призму її фінансової стійкості, рентабельності та прибутковості. На наш погляд, сутність ефективності банківської системи та проблематика її забезпечення є значно ширшою, ніж це подається в сучасних наукових працях та в розумінні Національного банку України, адже досліджувати проблеми функціонування банківської системи потрібно в контексті функціонування всієї економіки країни з позицій ключового місця банків у розвитку економічних процесів.

Мета статті

Таким чином, метою нашої статті є дослідження теоретичних особливостей ефективності банківської системи, причин погіршення ефективності банківської системи України, а також формування практичних пропозицій щодо її посткризового відновлення.

Виклад основного матеріалу дослідження

Аналізуючи теоретичні аспекти визначення сутності ефективності банківської системи, які присутні у фаховій науковій літературі, можна зробити висновок про два чітко виражених підходи. Перший підхід ґрунтується на визначенні ефективності банківської системи з точки зору сутності економічної ефективності як здатності приносити ефект, результативність процесу, проекту тощо, які визначаються як відношення ефекту, результату до витрат, що забезпечили цей результат [1, с. 508]. Власне, з цих позицій українська вчена Гуляєва Л. П. під економічною ефективністю банків розуміє ступінь досягнення банком поставлених цілей при одночасному досягненні оптимального співвідношення кінцевих позитивних результатів діяльності банку та ресурсів, що використані для отримання зазначених результатів [2]. Інший український дослідник Шараєвський Д. В. під економічною ефективністю процесів функціонування банківської системи розуміє відношення результату, найважливішим показником якого є обсяг фінансових потоків, до всіх використовуваних ресурсів [3, с. 84]. Інші вітчизняні науковці Н. В. Маслак та А. В. Буряк стверджують, що у

межах макроекономічного підходу ефективність банків як фінансових посередників можна визначити як «...здатність банків акумулювати фінансові ресурси в конкурентному середовищі та забезпечувати максимальну віддачу розміщених ресурсів з точки зору економічного зростання країни» [4, с. 85].

Другий підхід передбачає визначення сутності ефективності банків і банківської системи з точки зору операційної ефективності і рентабельності. Так, наприклад, вітчизняна вчена Пантелєєва Н. М. для кількісної оцінки ефективності банківських систем використовує таку систему показників:

- операційна ефективність – відношення величини витрат до величини доходів; відношення витрат до середньорічної величини активів; щорічна динаміка величини витрат; відношення комісійного доходу до середньорічної величини активів; відношення відсоткового доходу до середньорічної величини активів;
- рентабельність – рентабельність чистого прибутку; рентабельність власного капіталу; рентабельність активів [5, с. 24].

Оцінюючи розглянуті підходи до визначення сутності ефективності банків і банківської системи, можна зробити висновок про те, що, незважаючи на назву підходів «макроекономічний» чи «економічна ефективність процесів функціонування банківської системи», все ж таки вони містять мікроекономічний підтекст, адже головна роль відведена банкам, а не банківській системі, оскільки акцент зроблено на співвідношенні витрат і доходів, що відображає мету (цілі) функціонування комерційного банку – отримання максимального прибутку при мінімальних витратах.

Говорячи про ефективність банківської системи, на наш погляд, насамперед потрібно виходити з таких позицій:

- банківська система складається з двох рівнів: вищий рівень займає центральний банк, а другий – комерційні банки;
- банківська система взаємодіє з іншими підсистемами і через специфічні функції (трансформації активів, забезпечення ліквідності, організації та контролю платіжного обороту і грошових потоків держави) сприяє розвитку тієї чи іншої економічної підсистеми;
- банківська система через взаємозв'язок функцій центрального і комерційних банків сприяє ціновій та валютній стабільності в державі.

Таким чином, теоретичний конструкт ефективності банківської системи міститиме два рівні: 1) мікроекономічна ефективність, суть якої полягає у досягненні банківською системою позитивних значень операційної ефективності,

www.econa.org.ua

рентабельності і прибутковості; 2) макроекономічна ефективність, суть якої полягає у бездоганному виконанні функцій банківської системою та створенні умов для досягнення цінової, валютної стабільності і поступального економічного зростання. Отже, під ефективністю банківської системи в нашій статті ми розумітимемо досягнення банківською системою максимального рівня прибутковості та рентабельності за мінімального рівня затрат, що разом із організацією взаємовідносин і взаємозв'язків між структурними елементами системи дасть змогу забезпечити бездоганне виконання функцій фінансового посередництва та використання внутрішніх резервів для досягнення цінової і валютної стабільності, а також поступального економічного зростання.

Аналізуючи розвиток банківської системи України з часів здобуття незалежності, можна зробити висновок, що її ефективність залежить від кількох зовнішніх макроекономічних і політичних аспектів, а також прорахунків у внутрішній організації банківської справи Національним банком. Зупинимось на цих аспектах детальніше.

1. *Імпортозалежність української економіки.* У зв'язку з тим, що Україна отримала у спадок від

СРСР надзвичайно енергозатратну економіку, при обмежених внутрішніх ресурсах енергоносіїв вирішувати питання забезпечення промисловості природнім газом доводиться завдяки імпорту. З іншого боку, неефективність економіки і поступова деіндустріалізація країни вимагає пошуку імпортних замінників не те що промислових товарів, але навіть продуктів харчової промисловості. Така ситуація призводить до виникнення від'ємного сальдо платіжного балансу, яке здійснює тиск на валютний курс гривні як основний індикатор макроекономічної стабільності та суспільної довіри (рис. 1). Варто зауважити, що в силу гіперінфляції в Україні у 1993-1994 роках та у зв'язку із функціонуванням бивалютної грошової системи, де офіційні розрахунки первинного ринку обслуговує гривня, а розрахунки вторинного ринку – долар США чи євро, іноземна валюта (як тверда валюта) є основним індикатором встановлення цін практично на всі товари і послуги в Україні, окрім цього іноземна валюта є так званою «тихою гаванню» під час криз. Тому фактори, які підривають валютну стабільність, одночасно є факторами, які знижують ефективність банківської системи.

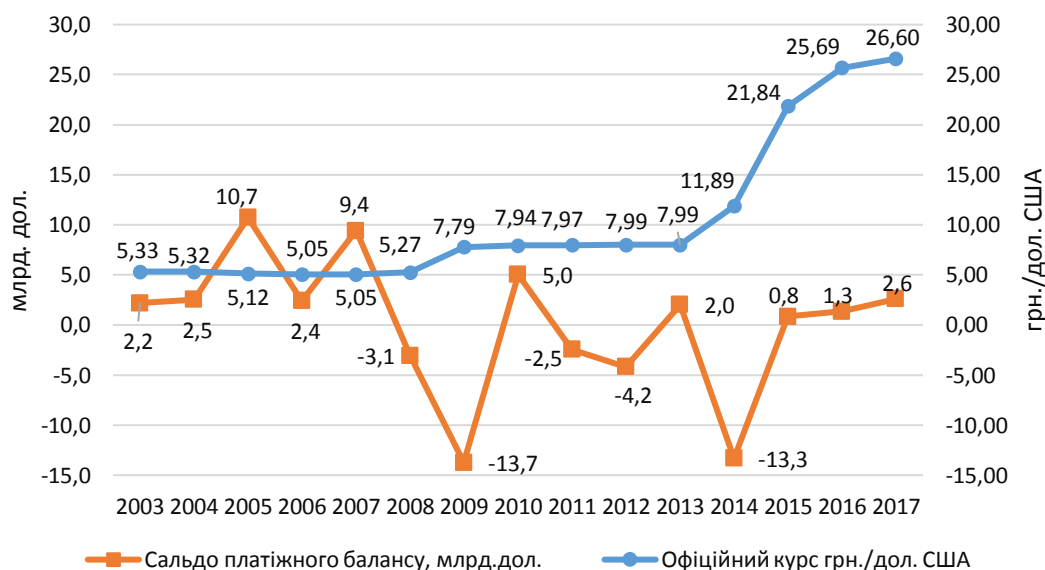

Рис. 1. Динаміка сальдо платіжного балансу України та офіційного курсу гривні до долара США у 2003-2017 роках*

*Розраховано автором за даними [6]

Як бачимо з рисунку 1, існує певний зв'язок між сальдо платіжного балансу та офіційним валютним курсом гривні до долара США.

Імпортозалежність української економіки породжує ще одну досить суттєву проблему для ефективності банківської системи – доларизацію кредитів (рис. 2), адже для обслуговування імпортних операцій у вітчизняних підприємств виникає необхідність залучення ресурсів в

іноземній валюті, така ж потреба була і в населення до 2009 року для купівлі імпортних автомобілів та побутової техніки. Заборона споживчого кредитування в іноземній валюті відповідно до Закону України «Про споживче кредитування» хоча і знизила доларизацію кредитів наданих домашнім господарствам, однак валютні кредити продовжують надаватися для придбання нерухомості.

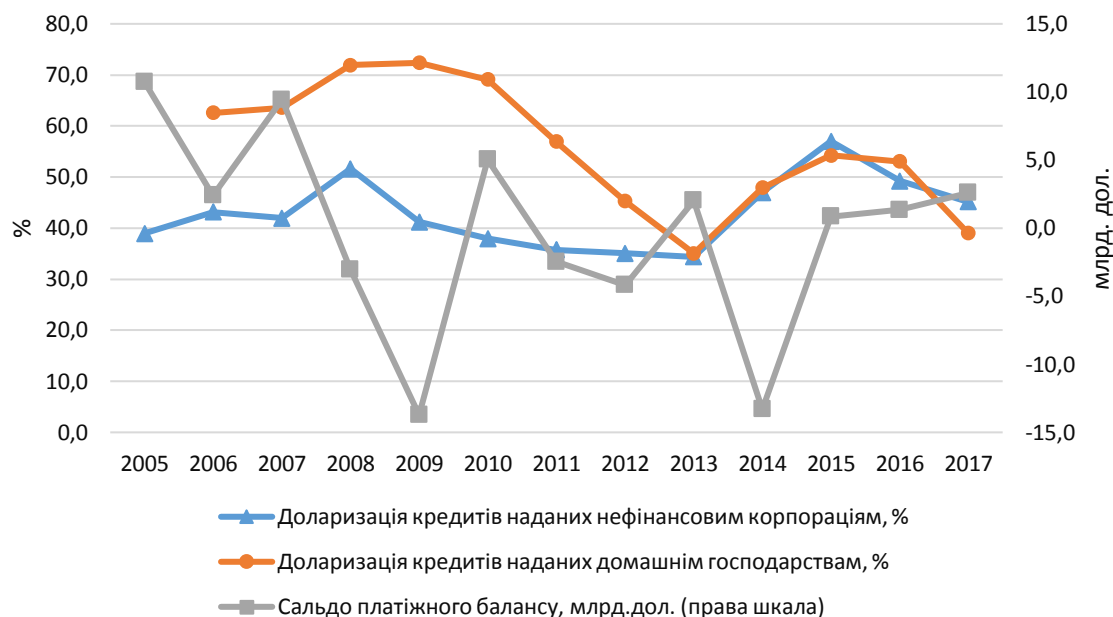

Рис. 2. Динаміка коефіцієнтів доларизації кредитів, наданих банками України, та сальдо платіжного балансу у 2005-2017 роках*

*Розраховано автором за даними [6]

2. Відсутність внутрішнього ринку і сировинна спрямованість українського експорту. Відсутність внутрішнього ринку і сировинна спрямованість українського експорту поглиблює негативні впливи на валютну стабільність та ефективність банківської системи. Про низькі обсяги внутрішнього ринку свідчить високе значення коефіцієнта відкритості економіки, який відображає відношення суми експорту та імпорту до ВВП України та становить 103,6 % за 2017 рік, а це свідчить про те, що

українська економіка спрямована на обслуговування експорту та імпорту, для внутрішнього ринку практично нічого не виробляється. Сировинна спрямованість експорту ставить у залежність платіжний баланс і всю економіку від кон'юнктури світових цін на сировину, а це впливає на валютні надходження в Україну і формування офіційних резервних активів (рис. 3).

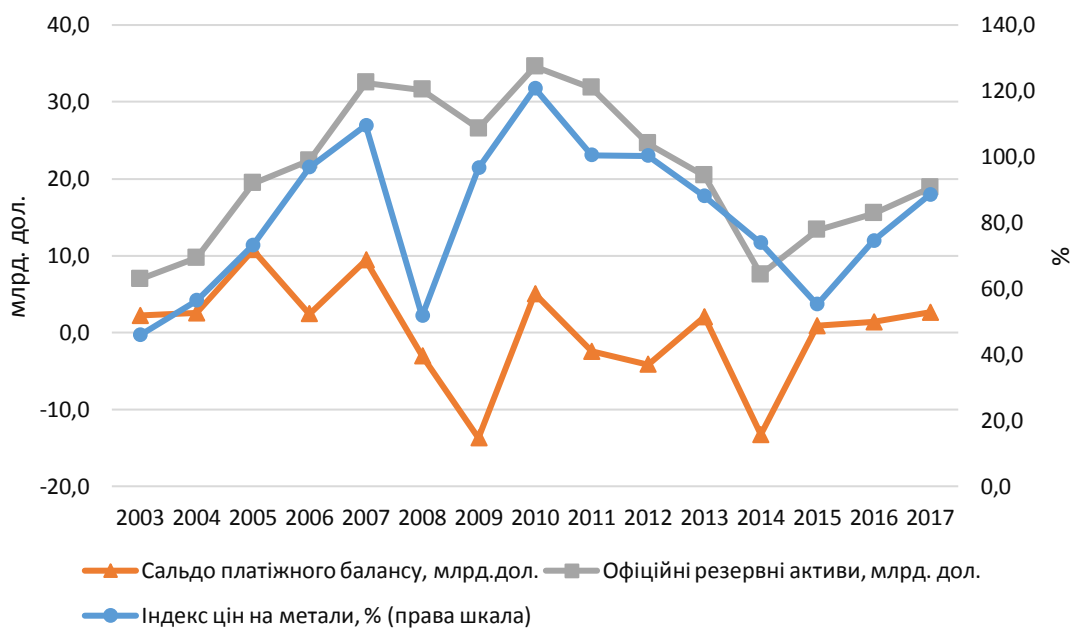

Рис. 3. Динаміка сальдо платіжного балансу, офіційних резервних активів та індексу цін на метали у 2003-2017 роках*

*Розраховано автором за даними [6; 7] на основі [8].

www.econa.org.ua

Зниження офіційних резервних активів унаслідок утримання стабільного курсу гривні на тлі зниження обсягів надходження валютної виручки в Україну та фінансування імпорту в кінцевому підсумку призводить до валютної кризи, що поглиблює валютні ризики для банків з огляду на високий рівень доларизації кредитів.

3. *Тіньова економіка і тіньовий валютний ринок.* Тіньова економіка і тіньовий валютний ринок є наслідком правового нігілізму в Україні та має негативний вплив на ефективність банківської системи, який проявляється в мінімізації банківських ресурсів та зниженні можливостей ефективно оцінки кредитоспроможності позичальника. Тінізація економічних процесів збільшує готівковий грошовий оборот і тим самим зменшує обсяги банківських ресурсів, які можуть бути використані для виконання банківською системою своїх функцій. Щодо оцінки кредитоспроможності, то її оцінка не може бути ефективною в умовах прикрашання фінансової звітності і фінансових показників вітчизняними підприємствами.

4. *Політична нестабільність.* Політична нестабільність поглиблює негативний вплив на ефективність банківської системи, адже підриває

довіру до банків, що позначається на строковості ресурсної бази та відсоткових ставках за кредитами, оскільки вимагає від банків урахування вищого рівня ризику при побудові відсоткової політики.

Підсумовуючи блок макроекономічних і політичних факторів впливу на ефективність банківської системи, можна зробити висновок про те, що в умовах високого рівня доларизації кредитів банківської системи валютна стабільність є ключовим завданням не тільки центрального банку, але й держави загалом, адже валютна криза означає автоматичну кризу банківської системи. Це проявляється в тому, що внаслідок девальвації національної валюти відбувається переоцінка статей балансу комерційних банків (який відображений у національній валюті), що призводить до зростання резервів за валютними кредитами, а це призводить до збільшення витрат банків і зменшення прибутковості та рентабельності (рис. 4). З іншого боку, девальвація гривні є першим сигналом для вилучення коштів вкладників з банків, що негативно позначається на ліквідності банківської системи і часто закінчується банкрутством банків.

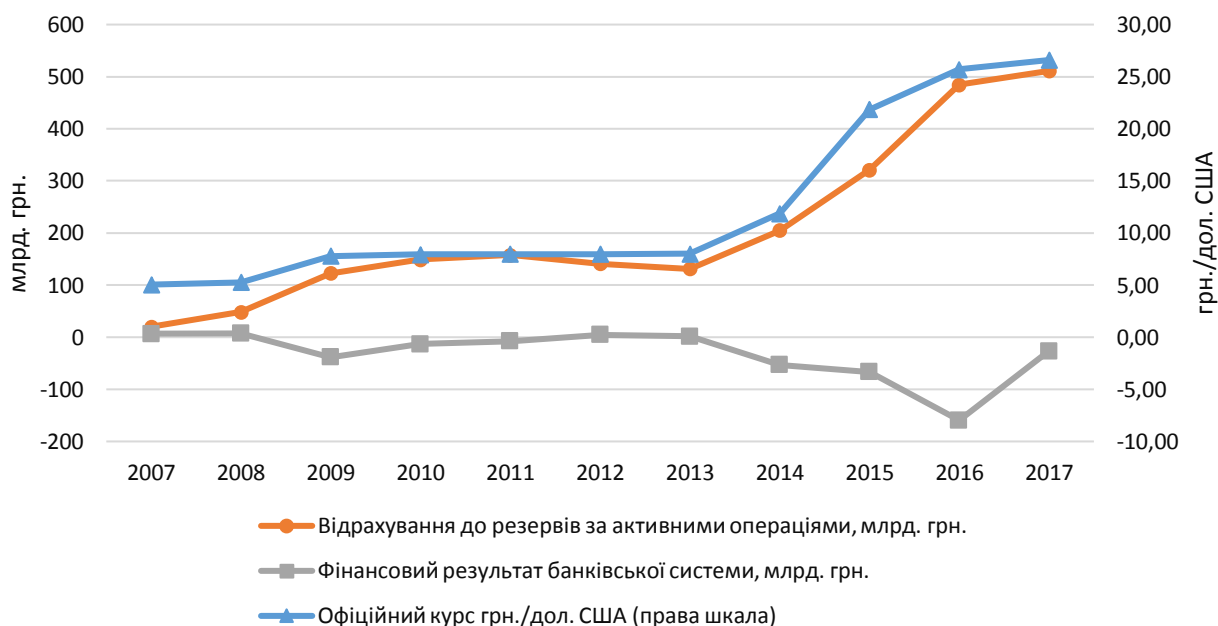

Рис. 4. Динаміка відрахування банків до резервів за активними операціями, фінансового результату банківської системи України та офіційного курсу гривні до долара США у 2007-2017 роках

*Розраховано автором за даними [6].

Як показує рисунок, основний акцент центрального банку має бути зосереджений на забезпечення валютної стабільності, яка є запорукою операційної ефективності банківської системи, адже, як бачимо після валютної

стабілізації, прибутковість банківської системи зростає.

5. *Прорахунки в грошово-кредитній політиці.* Прорахунки в грошово-кредитній політиці Національного банку України найбільше проявляються в процесі реагування на кризу і в

www.econa.org.ua

процесі подолання наслідків кризових явищ в економіці. Оцінюючи особливості проведення грошово-кредитної політики в процесі подолання економічної і банківської кризи 2014-2017 років, можна назвати три ключових прорахунки, які суттєво знизили ефективність банківської системи в широкому розумінні, тобто з точки зору як мікроекономічної ефективності, так і макроекономічної ефективності, яка проявляється у виконанні банківською системою функцій фінансового посередництва.

Першим суттєвим прорахунком грошово-кредитної політики, на наш погляд, є впровадження монетарного режиму інфляційного таргетування, що було передчасним з точки зору готовності економіки і правового середовища, а стосовно до української доларизованої, сировинної та імпортозалежної економіки абсолютно неефективним. Сам факт оголошення переходу до інфляційного таргетування посилив панічні настрої на валютному ринку та підвищив ажіотажний попит на іноземну валюту, що разом із об'єктивними макроекономічними і політичними факторами в кінцевому підсумку призвело до трикратної девальвації національної валюти.

Другим прорахунком у грошово-кредитній політиці є деформація відсоткової політики Національного банку України, яка, з одного боку, стала основним чинником дестимулювання банків до кредитування реального сектору економіки і, таким чином, фактично «заморозила» посередницькі функції банківської системи, а з іншого – мінімізувала обсяги міжбанківського кредитного ринку, що знизило внутрішні ресурси для підтримки ліквідності банківської системи.

Так Національний банк України, використовуючи відсоткову політику і відсоткові ставки як основний інструмент грошово-кредитної політики для стабілізації девальваційних та інфляційних процесів, допустив надмірне підвищення відсоткових ставок за депозитними сертифікатами овернайт до 17-18 % річних, а за строковими депозитними сертифікатами до 26-27 %. Така висока дохідність депозитних сертифікатів, які для банків є безризиковим і надприбутковим напрямком розміщення своїх активів, стала причиною накопичення ліквідності банківської системи на кореспондентських рахунках у НБУ (рис. 5), замість спрямування її в реальний сектор економіки і таким чином виконання функції фінансового посередництва.

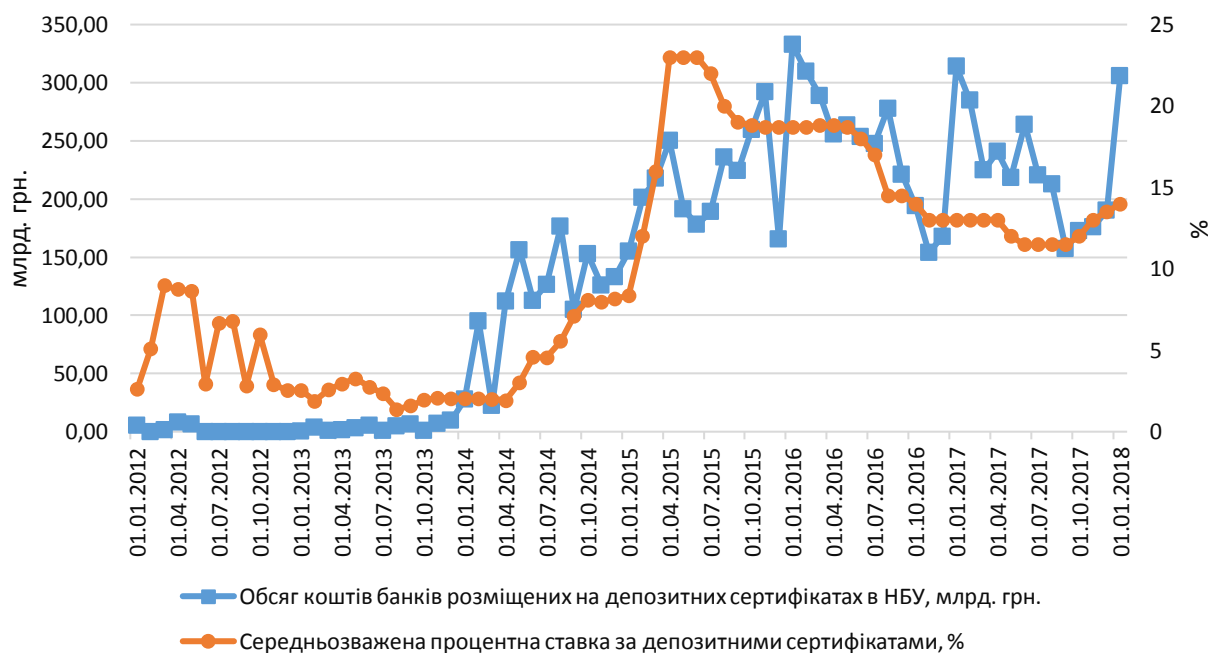

Рис. 5. Динаміка коштів банків, розміщених на депозитних сертифікатах у НБУ, та середньозваженої відсоткової ставки за ними у 2012-2017 роках

*Розраховано автором за даними [6]

Тобто, починаючи з середини 2014 року, банківська система України функціонує в приблизно такому аспекті: залучення коштів у населення і підприємств під 10-13 % – розміщення їх на депозитні сертифікати НБУ під 16-18 % –

отримання коштів з депозитних сертифікатів – повернення населенню і підприємствам.

Звичайно, не всі кошти розміщуються на депозитних сертифікатах, частина з них надається у вигляді кредитів підприємствам і населенню, однак це є недостатнім для формування підґрунтя для

www.econa.org.ua

відновлення економічного зростання України на 7-8 % щорічно, як цього вимагають реалії сьогодення.

Третій прорахунок у грошово-кредитній політиці полягає у відсутності довгострокових програм рефінансування і стабілізаційних кредитів для підтримання ліквідності банківської системи і стимулювання кредитування реального сектору економіки.

Таким чином, підсумовуючи вищесказане, зазначимо, що ефективність банківської системи України з точки зору виконання нею посередницьких функцій перебуває на низькому рівні, адже в економіці фактично не відбувається перерозподілу коштів через банківську систему від тих економічних агентів, які мають їх надлишок, до тих економічних агентів, які відчують нестачу у фінансових ресурсах.

Відтак кінцевою метою Національного банку України повинно стати не підвищення операційної ефективності банківської системи і рентабельності, а досягнення високого рівня функціональної ефективності. У цьому контексті необхідним є розвиток механізмів «очищення» банківських балансів від проблемних активів шляхом створення спеціального госпітального банку або державної компанії з управління активами з метою викупу проблемних активів у вітчизняних банків. Кошти для діяльності новостворених установ з управління проблемними активами можна залучити з трьох джерел: 1) продаж активів і майна виведених з ринку банків, яке знаходиться на балансі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб; 2) надання спеціальних пільгових кредитів рефінансування Національним банком України; 3) виділення коштів з Державного бюджету України. Викуп проблемних активів у вітчизняних комерційних банків, з одного боку, дозволить збільшити їх ліквідність, а з іншого – збільшить прибутковість унаслідок зменшення витрат на формування резервів за активними операціями. Для ефективного контролю за наданими банкам коштами шляхом викупу проблемних активів необхідно запровадити конкретизовані цільові програми з викупу активів, які передбачатимуть можливість викупу активів винятково за умови спрямування отриманих банком коштів на кредитування тієї чи іншої галузі економіки чи конкретного виробника.

Варто зауважити, що запропонований захід не буде ефективним без оптимізації грошово-кредитної політики, зокрема в частині вибору монетарного режиму, відсоткової політики та політики рефінансування.

Питання монетарного режиму отримало гостру дискусію в Україні впродовж останніх п'яти років, у якій більшість науковців пропонує модифікувати чинний монетарний режим інфляційного таргетування в бік таргетування валютного курсу і номінального ВВП [8; 9; 10; 11]. Ми погоджуємося з

думкою про те, що структура вітчизняної економіки, особливості функціонування грошового ринку та рівень суспільної довіри до владних інституцій та національної валюти вимагає більшої уваги до валютного регулювання з метою досягнення валютної стабільності, адже, як зазначалося вище, валютна стабільність є запорукою ефективності банківської системи України.

Що ж стосується відсоткової політики, то суттєвого зниження потребує ставка за депозитними сертифікатами з метою вивільнення банківської ліквідності з депозитних сертифікатів та спрямування її на кредитування реального сектору економіки. Однак у цьому випадку існують ризики збільшення інфляції та девальвації, а тому необхідно застосовувати механізми гарантування банківських кредитів з боку держави. Для цього доцільно створити державний гарантійний фонд за банківськими кредитами, наприклад для малого і середнього бізнесу чи мікробізнесу, як це є у розвинутих країнах світу (США, Італія, Іспанія, Франція, Німеччина), тільки у ролі такого фонду виступають асоціації підтримки малого бізнесу або банки розвитку. У випадку наявності гарантій за кредитами банки зможуть кредитувати підприємства малого і середнього бізнесу із значно меншим ризиком, ніж це відбувається сьогодні. Збільшення обсягів кредитування реального сектору економіки є запорукою зниження імпортозалежності національної економіки та розвитку внутрішнього ринку, що дозволить уникнути постійної загрози формування від'ємного сальдо платіжного балансу та девальваційних очікувань, а це буде відображенням найвищої ефективності банківської системи.

Перегляду потребує і політика рефінансування Національного банку України, яка за зразком провідних центральних банків світу повинна стати дієвим механізмом наповнення банківської системи ліквідністю з метою стимулювання економічного зростання через розширення цільового рефінансування національного виробника. Ключовою умовою в механізмі рефінансування є контроль за використанням коштів банками, які отримані шляхом рефінансування. Цільове використання коштів для кредитування національного виробника не матиме інфляційного ефекту, а розвиток промисловості сприятиме зростанню робочих місць, заробітної плати, що через ланцюжок причинно-наслідкових зв'язків сприятиме збільшенню банківських ресурсів за обсягами та строками погашення.

Таким чином, підсумовуючи вищесказане, можна зробити висновок, що ефективність банківської системи повинна виражатися не тільки у операційній ефективності та рентабельності, а у функціональній ефективності, забезпечення якої у

www.econa.org.ua

сьогоднішніх реаліях розвитку вітчизняної економіки потребує дієвих рішень Національного банку України та уряду щодо створення умов для перерозподілу банківської ліквідності з рахунків центрального банку в кредитування реального сектору.

Перспективними дослідженнями в напрямку підвищення ефективності банківської системи можуть бути дослідження інноваційних підходів до управління банківською ліквідністю, використання нетрадиційних інструментів грошово-кредитної політики, розвитку партнерства банків і підприємств всіх форм власності тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Економічна енциклопедія: у трьох томах / [ред. кол.: С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін.]. Київ: Академія, 2000. 864 с.
2. Гуляєва Л. П. Теоретичні засади ефективності діяльності банків. *Теорії мікро-макроекономіки*. Київ: Академія муніципального управління, 2006. Вип.24. С.126 – 132
3. Шараєвський Д. В. Ефективність діяльності банківської системи як запорука сталого економічного розвитку. *Економіка та держава*. 2011. № 7. С. 83-86.
4. Маслак Н. Г., Буряк А. В. Методические подходы к оценке эффективности деятельности банка. *Бизнес Информ*. 2009. № 12 (2). С. 187–191.
5. Пантелеева Н. Н. Эффективность – новый ориентир посткризисного развития банковской системы Украины: анализ состояния и новые методы оценки. *Зауральский научный вестник*. 2013. № 2 (4). С. 23-28.
6. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>.
7. Commodity Metals Price Index Monthly Price. URL: <http://www.indexmundi.com/commodities/?commodity=metalsprice-index&months=300>.
8. Дзюблюк О. В., Рудан В. Я. Управління ліквідністю банківської системи України: монографія. Тернопіль: Вектор, 2016. 290 с.
9. Шаров О. І., Дубей Ю. В. Проблеми управління дебіторською заборгованістю машинобудівних підприємств. *Науковий вісник Національного гірничого університету*. 2013. № 3. С. 145-149.
10. Гриценко А. А. Валютна політика: рефлексійний взаємозв'язок з економікою та грошово-кредитною сферою. *Наукові праці НДФІ*. 2018. Вип. 2. С. 6-13.
11. Кузнєцова А. Я., Кліщук О. В. Теоретична концепція таргетування цінової стабільності: ревізія засадничих принципів провадження монетарного режиму. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2017. Вип. 2. С. 388-396.

REFERENCES

1. Mochernyi, S. V. (2000). *Ekonomichna entsyklopediia*. Kyiv: Akademiia [in Ukrainian].
2. Huliaieva, L. P. (2006). Teoretychni zasady efektyvnosti diialnosti bankiv. *Teorii mikro-makroekonomiky*, 24, 126-132 [in Ukrainian].
3. Sharaievskiy, D. V. (2011). Efektyvnist diialnosti bankivskoi systemy yak zaporuka staloho ekonomichnoho rozvytku. *Ekonomika ta derzhava*, 7, 83-86 [in Ukrainian].
4. Maslak, N. G., Burjak, A. V. (2009). Metodicheskie podhody k ochenke jeffektivnosti dejatel'nosti banka. *Biznes Inform*, 12 (2), 187–191 [in Russian].
5. Panteleeva, N. N. (2013). Jefferktivnost' – novyj orientir postkrisisnogo razvitija bankovskoj systemy Ukrainy: analiz sostojanija i novye metody ocenki. *Zaural'skij nauchnyj vestnik*, 2 (4), 23-28 [in Russian].
6. Ofitsiyni sait Natsionalnogo banku Ukrainy. (2019). Retrieved from: <http://www.bank.gov.ua> [in Ukrainian].
7. Commodity Metals Price Index Monthly Price. (2019). URL: <http://www.indexmundi.com/commodities/?commodity=metalsprice-index&months=300>.
8. Dziubliuk, O. V., Rudan, V. Ya. (2016). *Upravlinnia likvidnistiu bankivskoi systemy Ukrainy*. Ternopil: Vektor [in Ukrainian].
9. Sharov, O. I., Dubiei, Yu. V. (2013). Problemy upravlinnia debitorskoiu zaborhovanistiu mashynobudivnykh pidpriemstv. *Naukovyi visnyk Natsionalnogo hirnychoho universytetu*, 3, 145-149 [in Ukrainian].
10. Hrytsenko, A. A. (2018). Valiutna polityka: refleksiyni vzaiemozv'язok z ekonomikoju ta hroshovo-kredytnoiu sferoiu. *Naukovi pratsi NDFI*, 2, 6-13 [in Ukrainian].
11. Kuznietsova, A. Ya., Klishchuk, O. V. (2017). Teoretychna kontseptsiia tarhetuvannia tsinovoї stabilnosti: reviziia zasadnychykh pryntsyypiv provadzhennia monetarnoho rezhymu. *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky*, 2, 388-396 [in Ukrainian].